

Slavnost Nejsvětější Trojice – rok B (2024)

1. čtení – Dt 4,32-34.39-40

Je to Hospodin, Bůh nahoře na nebi jako dole na zemi; není jiného boha.

Čtení z páté knihy Mojžíšovy.

Mojžíš řekl lidu: "Ptej se dávných dob, které tě předcházely ode dne, kdy Bůh stvořil člověka na zemi: (ptej se) od jednoho konce nebes k druhému, stalo se někdy něco tak velkého nebo bylo něco podobného slyšet, aby nějaký národ slyšel hlas Boha, mluvícího z ohně, jako jsi slyšel ty, a zůstal naživu? Nebo zkusil nějaký bůh přijít a vyvolit si národ uprostřed jiného národa zkouškami, znameními, divy, bitvami, mocnou rukou, napřaženým ramenem, úžasnými děsnými činy, jak pro vás to všechno učinil Hospodin, váš Bůh, před vašimi zraky v Egyptě? Uznej to dnes a uvaž v srdci: je to Hospodin, Bůh nahoře na nebi jako dole na zemi; není jiného boha. Zachovávej jeho nařízení a jeho příkazy, které ti dnes přikazují, abys byl šťastný ty a tvoji synové po tobě, abys dlouho žil na zemi, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává navždy."

Mezizpěv – Žl 33,4-5.6+9.18-19.20+22

Blaze lidu, který si Hospodin vyvolil za svůj majetek.

Hospodinovo slovo je správné,
spolehlivé je celé jeho dílo.
Miluje spravedlnost a právo,
země je plná Hospodinovy milosti.

Jeho slovem vznikla nebesa,
dechem jeho úst všechnen jejich zástup.
On totiž řekl-a stalo se,
on poručil-a vše povstalo.

Hospodinovo oko bdí nad těmi, kdo se ho bojí,
nad těmi, kdo doufají v jeho milost,
aby jejich duše vyrval ze smrti,
aby jim život zachoval za hladu.

Naše duše vyhlíží Hospodina,
on sám je naše pomoc a štít.

Ať spočine na nás, Hospodine, tvé milosrdenství,
jak doufáme v tebe.

2. čtení – Řím 8,14-17

Dostali jste ducha těch, kdo byli přijati za vlastní, a proto můžeme volat: Abba, Otče!

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Všichni, kdo se dávají vést Božím Duchem, jsou Boží synové. Nedostali jste přece ducha otroctví, že byste museli zase znova žít ve strachu. Dostali jste však ducha těch, kdo byli přijati za vlastní, a proto můžeme volat: "Abba, Otče!" Spolu s naším duchem to potvrzuje sám Duch (svatý), že jsme Boží děti. Jsme-li však děti, jsme i dědici: dědici Boží a spoludědici Kristovi. Musíme ovšem jako on trpět, abychom tak mohli spolu s ním dojít slávy.

Zpěv před evangeliem – srov. Zj 1,8

Aleluja. Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému, Bohu, který je, který byl a který přijde. Aleluja.

Evangelium – Mt 28,16-20

Křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého.

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Jedenáct učedníků odešlo do Galileje na horu, kam jim Ježíš určil. Uviděli ho a klaněli se mu, někteří však měli pochybnosti. Ježíš k nim přistoupil a promluvil: "Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi. Jděte tedy, získejte za učedníky všechny národy, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého a učte je zachovávat všechno, co jsem vám přikázal. Hle, já jsem s vámi po všechny dny až do konce světa!"

Homilie

Vydejme se spolu s jedenácti apoštoly s Ježíšem na horu v Galileji. Překvapuje nás, že i nyní, dokonce i v přítomnosti Ježíše, *někteří stále měli pochybnosti* (Mt 28,17). Ježíš tento nedostatek víry a pochyby zavrhl již dříve, během svých prvních zjevení po vzkříšení. Ale že teď, po čtyřiceti dnech, stále pochybovali? Může to ospravedlnit naše dnešní pochybnosti, naši nedůvěru? To jistě ne, protože stále musíme mít na paměti napomenutí dané Tomášovi: *Nebud'te nevěřící, ale věřící. (...) Blahoslavení, kteří neviděli, a přesto uvěřili* (srov. Jan 20,27-29).

Když teď Ježíš odchází, dává krátký, ale rozhodný příkaz: *Jděte a získávejte učedníky* (Mt 28,19). Příkaz křtít ve jménu Otce, Syna a Ducha svatého nás přivádí k dnešní slavnosti.

Oslava Nejsvětější Trojice způsobuje každý rok kazatelům mnoho potíží. No, co a jak mluvit o „Tajemství“ psaným s velkým písmenem? Přece je-li to Tajemství, je to Tajemství. V podstatě by se na tom mohlo skončit. Víme však, že lidé jsou zvědaví a snaží se prozkoumat různá tajemství a hledají pochopení.

I dítě, takové malé batole, když dostane hračku, kde se něco hýbe, něco svítí nebo si hraje, snaží se přijít na to, co to je. Chce „pochopit tajemství“, jak to funguje a snaží se ho otevřít, dokud se mu to nepodaří... někdy ho úspěšně zničí.

Podobné to může být s přípravou a následným pronesením kázání nebo homilie při příležitosti, jako je ta dnešní. Můžeme se pokusit napodobit toto malé dítě a „pochopením tajemství“ můžeme vše stejně efektivně pokazit. Ale navzdory všemu se znovu a znovu snažíme přiblížit toto Tajemství, které nám Ježíš zjevil. Při pokusu o vysvětlení nebo pochopení Nejsvětější Trojice došlo k mnoha chybám a herezím. Jak se to stalo?

Ptej se dávných dob (5 Moj. 4,32), radí nám dnes Mojžíš. Pro nás, lidi 21. století, se to zdá zbytečné. Proč se vracet k tomu, co bylo? Koneckonců, musíme "jít dopředu s živými" a neohlížet se, zvláště když

jsme již přiložili ruku k pluhu. Nicméně stojí za to, abychom poslouchali tuto radu, protože takový dotaz nám umožňuje získat určité znalosti. Trochu jako ono „batole“ při pohledu na hračku – vše se dá trochu posunout a odšroubovat.

Toto poznání nám nejprve napoví, že lidé vždy věřili v boha, nebo možná lépe řečeno – v božstvo. Určitě je tu nějaká stopa této rajske Boží blízkosti, která byla později zničena prvotním hříchem. Paměť však zůstává, že existuje někdo větší než člověk. Lidská fantazie udělala zbytek a v průběhu historie se naplnil panteon různých božstev.

K tomu, aby člověk poznal pravého Boha podle svých nejlepších schopností, bylo zapotřebí zjevení, že *Hospodin je Bůh a že nikdo jiný není nahoře na nebi ani dole na zemi* (5Moj 4,39). Důsledkem tohoto poznání je nutnost *dodržovat zákony a přikázání* (5Moj 4,1). Vždyť „pán“ má moc a schopnost tvořit zákony a může vyžadovat jejich dodržování. To bude problém po staletí a tisíciletí, ve Starém i Novém zákoně. Zřejmě proto žil člověk ve strachu a bázni před Bohem, který se zjevil jako jediný a kromě Něho není nikdo jiný.

Nechme toto „batole“ pokračovat ve hře s hračkou. Co ještě objeví? Musíme se znovu ptát starých časů ... (srov. 5Moj4,32).

Zde vstupuje do hry veškerá snaha teologů, počínaje církevními otci, nějak přiblížit lidem Tajemství. Zároveň je to trochu vysvětleno, od kdy říkáme „Trojice“, protože tento pojem nepoužívali apoštolové a u prvních křesťanů ještě nebyl. Pojem „Trojice“ se objevil (v řečtině) teprve ve 3. století a je zajímavé, že byl převzatý z nějaké křesťanské hereze.

Podobně neříkalo se hned o Bohu jako o „Osobách“. Přizpůsobení jazyka, nejprve řečtiny a poté latiny, vyžadovalo intelektuální úsilí. Uvedme některé z nich.

Tertulián byl první, kdo ve 3. století formuloval termín: „tři osoby jediného božství“. A to byl velmi správný popis Nejsvětější Trojice. Bohužel se na to poněkud zapomnělo a teprve 150. let později

kappadočtí otcové (Řehoř z Nyssy, Řehoř z Nazianzu a Basil Veliký) podali vzorec: "jedna přirozenost (podstata) existující ve třech Osobách". Bylo to tedy o něco blíže definici formulované na Nicejském koncilu v roce 325: "Syn je s Otcem jednopodstatný." Později se stala součástí vyznání víry a trvá dodnes a tak vyznáváme svou víru ve mši sv.

Nemenší problém byl pokusit se pochopit a vysvětlit, kdo je třetí osoba Trojice. A zde došlo k velkým sporům a rozkolům. Pochází od Otce a Syna , nebo pochází od Otce skrze Syna? Nakonec víme, která verze byla přijata, protože každou neděli říkáme (doufejme, že vědomě): *kteřá pochází od Otce a Syna*.

Co můžeme získat z tohoto „rozebírání“ Tajemství Trojjediného Boha? Nejprve si vždy pamatujme, že v této mnohosti Osob je jednota Božství. Za druhé, že navzdory rozmanitosti osob existuje „jednota v podstatě(esenci) a rovnost v Majestátu“. Za třetí a konečně, přes zrození Syna Otcem a původu Ducha svatého z Otce a Syna neexistuje žádná časová posloupnost. To znamená, že Nejsvětější Trojice je věčnou Bytostí, zdrojem veškeré existence.

Zkusme dnes vyslovit vyznání víry se zvláštní pozorností:
Věřím v Boha Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země...
Věřím v Ježíše Krista, Syna Jeho Jednorozeného...
Věřím v Ducha Svatého [...], který od Otce i Syna pochází...

A stejně vždy vědomě dělejme znamení kříže:
ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého. Amen.